

Kv Katedralskolan 8

Fornlämning RAÄ Lund 73:1/L1988:5459
Lunds stad och kommun, Skåne län
Arkeologisk schaktningsövervakning 2021 och 2022
Kristoffer Brink

Titel: Kv Katedralskolan 8

Författare: Kristoffer Brink

Kulturmiljörapport: 2022:34

Omslagsbild: De exponerade kulturlagren under moderna bärlager. Fotografiet är från undersökningens nordvästra område, fotograferat från nordväst.

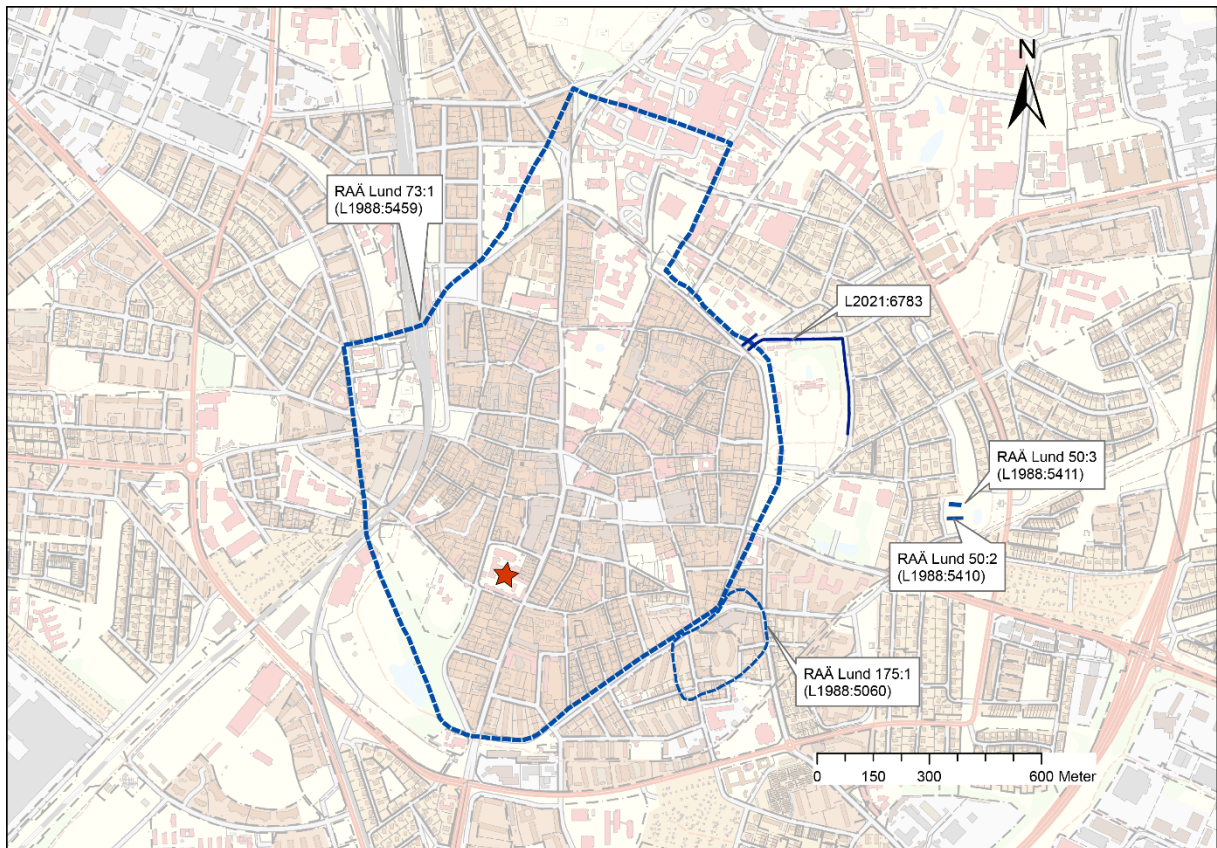
Upphovsrätt: Där inget annat är angivet, enligt Creative Commons licens CC BY

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Inledning	2
Fornlämningsmiljö	2
Tidigare arkeologiska iakttagelser	5
Genomförande och resultat	8
Kulturlagerstatus.....	12
Förslag på fortsatta åtgärder	12
Administrativa och tekniska uppgifter	13
Referenser	14
Bilagor	
1. Sektionsritning	
2. Matris	
3. Fyndlista	
4. Analyser	
4.1 Makroskopisk analys av jordprover från Katedralskolan 8, Lund	
4.2 C ¹⁴	

Sammanfattning

- Med anledning av att Serviceförvaltningen på Lundafastigheter schaktade för omgestaltning av Katedralskolans skolgård utförde arkeologer från Kulturen i Lund en schaktningsövervakning, enligt Länsstyrelsens beslut (lst.dnr: 431-15101-2021, Kulturens projektnummer A_2021_0055).
- Schaktningen genomfördes i två etapper. Inledningsvis schaktades toppmassorna av på stora delar inom undersökningsområdet. Därefter schaktades en mindre yta av ner till ca 0,80 m djup.
- Majoriteten av de berörda kulturlagren var efterreformatoriska.
- De dokumenterade arkeologiska lämningarna från undersökningen stödjer tolkningen att området främst har varit ett område för trädgård och odling under efterreformatorisk tid, vilket avspeglade sig i lämningarna ner till schaktbotten på ca 0,80 meters djup. Det avvikande är en tidigare okänd skalmur i öst-västlig riktning i undersökningsområdets sydvästra del, som kan vara en rest efter den anlagda trädgården som historiskt finns dokumenterad på tomten.
- Från ca 0,60 m anses bevarandegraden för kulturlagren vara god.
- Undersökningen nådde inte moränen.

Figur 1. Lunds medeltida stad, fornlämning 73:1, med platsen för undersökningen markerad med en röd stjärna. Med Lantmäteriets fastighetskarta i bakgrunden.

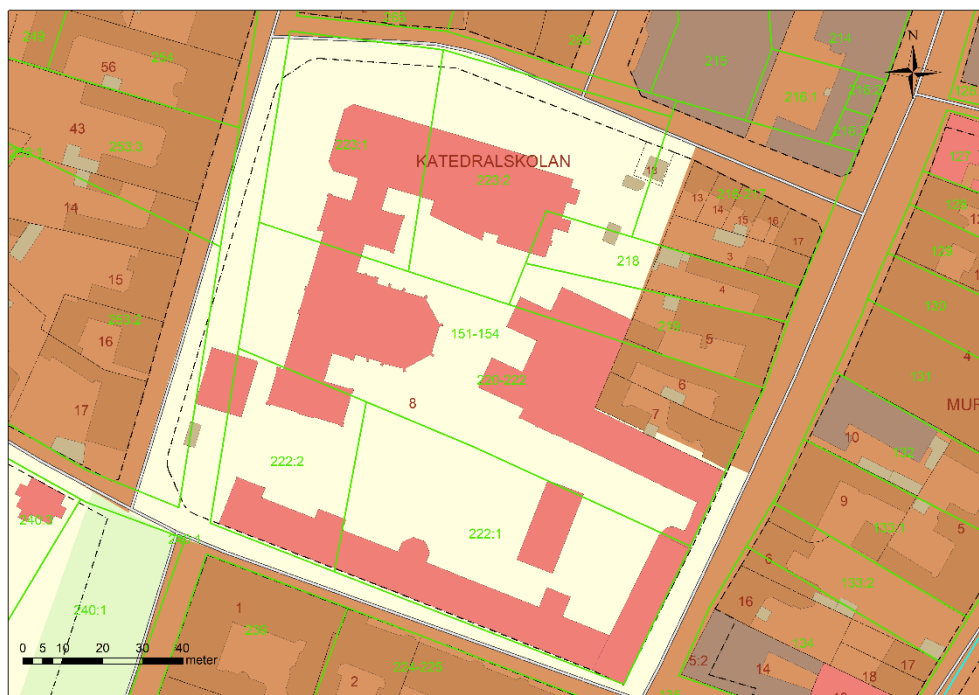
Inledning

Med anledning av att Serviceförvaltningen på Lundafastigheter schaktade för omgestaltning av Katedralskolans skolgård utförde arkeologer från Kulturen i Lund en schaktningsövervakning, enligt Länsstyrelsens beslut (Lst. dnr: 431-15101-2021, Kulturens projektnummer A_2021_0055). Det berörda området ingår i fornlämningen Lunds medeltida stadsområde och var troligen bebyggt redan under tidig medeltid.

Fornlämningsmiljö

Kv Katedralskolan är beläget i de södra delarna av Lunds medeltida stadsområde. Kvarteret domineras av tomten Katedralskolan 8. Tomtmönstret, med en stor gård och flera mindre, har bestått i kvarteret sedan åtminstone 1600-talet (Bevaringskommittén 1981:116).

Områdets historiska tomtindelning ca år 1500 har rekonstruerats av Anders Andrén i *Lund, tomtindelning ägostruktur sockenbildning* (Andrén 1984). I den nordöstra delen av kvarteret låg, under historisk tid, Sankt Andreas sockenkyrka (tomt 216–217). Det äldsta bevarade omnämmandet av kyrkan är från ett testamente daterat till år 1302 (Blomqvist 1951:208). Tomt 218 omnämns som prästgård under 1400-talets senare hälft och som Sankt Andreas kyrkas residens under 1500-talets andra hälft. Flera av de övriga tomterna i kvarteret omnämns som vikarieresidens vid olika tidpunkter. I kvarteret har även flera kaniker antingen ägt eller arrenderat tomter.

Figur 2. Kartöverlägg över Kvarteret Katedralskolan mellan Andréns historiska tomtindelning i grönt (Andrén 1984) med Lantmäteriets fastighetskarta i bakgrunden.

Flertalet av byggnaderna i kv Katedralskolan har klassats som kulturhistoriskt värdefulla. Särskilt värt att nämna är Karl XII huset i kvarterets sydöstra hörn. Uppförandet av bygganden är daterat till andra halvan av 1500-talet. En sannolik byggherre är Cofitz Viffert som var riksråd och landsdomare i Skåne (Blomqvist 1978:94f).

Figur 3. Utsnitt från karta från år 1688, förlagan till Caspar Magnus Espmans första kartversion över Lund från år 1781, Akt 12-LUS-2 i Lantmäterimyndigheternas arkiv. Kv Katedralskolan är markerat med i rött.

Undersökningsområdet berör flera av de historiska tomterna i kvarteret, bortsett för de nordöstra tomterna. I det skriftliga materialet framgår att de västra tomterna var hagar och kan därmed ha varit obebyggda. Detta stämmer även generellt med en genomgång av det historiska kartmaterialet. Dock finns på kartor från år 1688 och 1781 tre markeringar som skulle kunna vara byggnader i den sydvästra hörnan av kvarteret, kartorna visar

även en byggnad i det sydöstrahörnet av tomt 3. Den sydöstra byggnaden tolkas vara själva gården då den stämmer relativt väl med den storlek som är angiven i Alnemål (Carlquist 1923:41). Kartan från år 1781, en variant av flera från Caspar Magnus Espman, tar sin utgångspunkt i Olof Naeringh och Anders Schiönings karta från 1688 (fig. 3, André & Högstedt 1990). Kartan anses vara en regelrätt avritning. De tre västliga markeringarna finns inte med i Espmans senare kartversioner 1783a, 1783b (André & Högstedt 1990). Då de andra kartorna är mer detaljerade i sina beskrivningar tolkas dessa eventuella byggnader till att vara borttagna innan 1780-talet. Beskrivningen av kartan från 1688 lyder "*Adam Junckans gårdh och hage*" och den detaljerade kartbeskrivningen lyder: "*Rådm. Adam Junghans ett grundmurat steenhus 2 våningar högt, gården kringbyggd med 3 stugor, en sahl, kiök, bryghus, stall och ladehuus. Derhos en stor trädgård medh 2 fiskedammar.*" (Carlquist 1923:40ff). Med denna beskrivning tolkas att två av markeringarna bör visa nämnda dammar. Vad den tredje markeringen visar är oklart.

Fastigheten köptes år 1837 av domkapitlet för Katedralskolans räkning, där rektorsbostad samt undervisningslokaler inrättades (Bevaringskommittén 1981:119). Lokalbehovet för skolundervisningen vid Katedralskolan har med åren ökat och flera nya byggnader har uppförts, bland annat Nya Läroverksbyggnaden. Den västra delen av kvarteret, mot Grönegatan, bestod av en parkanläggning fram till uppförandet av Nya Läroverksbyggnaden år 1895–96 (André & Högstedt 1990:68 och 78).

En karta (fig. 4), som relativt väl illustrerar den öppna, gröna, karaktären som området blir beskrivet i de historiska källorna är Gustaf Ljunggrens "*Karta öfver staden Lund med dertill lydande ägor*" (André & Högstedt 1990:68).

Figur 4. Utsnitt av karta från år 1853, Gustaf Ljunggrens "*Karta öfver staden Lund med dertill lydande ägor*" (André & Högstedt 1990:68).

Tidigare arkeologiska iakttagelser

En sammanfattad redogörelse för de i Kulturens LA arkiv förekommande arkeologiska undersökningar och observationer från området presenteras kortfattat i kronologisk ordning nedan.

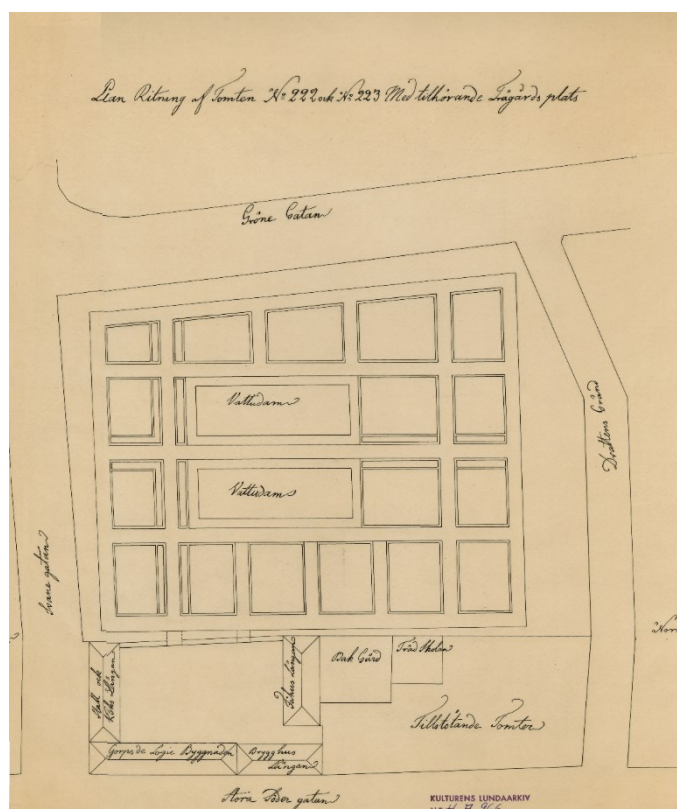
Under år 1928 gjordes iakttagelser i samband med grävningsarbeten rörande grundläggningen till Karl XII huset. Några av de påträffade jordfynden inköptes till Kulturen, bland annat ett mynt präglat under Christopher I:s (1252–1259) regeringstid. Myntet påträffades 2,00 m under dåvarande marknivå. Iakttagelserna blev rapporterade av E. G. Göransson (KM 33449, Kulturens LA-arkiv)

År 1933 grävdes ett avloppsschakt från Katedralskolan (Nya Läroverksbyggnaden) till Grönegatan. Kulturlagermäktigheten uppmättes till drygt 1,30 m. En nedgrävning observerades vid gränsen mot Grönegatan. Denna tolkades som antingen en bäckfåra eller en tomträna (Kulturens LA-arkiv).

På fastigheten Katedralskolan 2 påträffades år 1943 ett kranium och ett par kantställda plank i samband med en brunnsgrävning (Kulturens LA-arkiv).

Vid grävning för oljetank väster om Nya Läroverksbyggnaden år 1952 kunde en kulturlagermäktighet om ca 2,50 m noteras, samt en stenskodd ränna som löpte parallellt med schaktets norra sektion (Kulturens LA-arkiv).

År 1981, i samband med byggnation av matsal inom Katedralskolans norra område, utfördes en schaktningsövervakning. Sju timrade brunnar, en husgrund av medeltida karaktär, en stenränna, träpålar samt tunnor med exkrement och kalk dokumenterades. Brunnarna daterades dendrokronologiskt från mitten av 1000-talet fram till efter år 1197. Kulturlagermäktigheten var generellt mellan 2,00 och 2,20 m inom den undersökta ytan. Dessutom påträffades en del lämningar som sattes

Figur 5. Karta över kv Katedralskolan från år 1816 i Kulturens Arkiv. Notera att norr är till höger på bilden och de två större centrala områdena märkta med Vattendam

Gravar och mindre partier av grundmuren till sockenkyrkan Sankt Andreas blottades och dokumenterades under år 1981, 1986 och 2018. Delar av tornet, långhuset, korsprånget, koret och absid berördes av undersökningarna. Någon relativ kronologi mellan de olika delarna gick inte att

fastställa. Omedelbart sydöst om koret påträffades, nedgrävda i undergrunden, en rad om tre stavar med ett inbördes avstånd om 2,50 m. Stavarna dendrodaterades till ca år 1053–1065. I samband med undersökningarna dokumenterades 395 gravar, de var stratifierade såväl vertikalt som horisontalt. Den dokumenterade kyrkogården fortsatte norrut, under Drottensgatan, vilket visar att denna gatusträckning är efterreformatorisk. Kyrkogårdens areal beräknades till 1600 kvm. Kulturlagermäktigheten uppmättes till minst 2 m (Kulturens LA-arkiv, Karlsson 2007a, Karlsson 2007b och Larsson 2018).

År 1995 uppfördes ett affärs- och bostadshus på fastigheten Katedralskolan 2. Grundläggningen var med gjuten platta på ett grundläggningsdjup om ca 0,6 m. Schaktningen berörde de två översta skiften av en halvkällare och raseringsmassor som kunde dateras till tiden efter år 1850. Inga lämningar efter Sankt Andreas kyrka påträffades (Lundberg 1995).

I samband med en planerad tillbyggnad av Svanegathuset, kv Katedralskolan 8, år 1997 genomfördes en arkeologisk utredning och förundersökning. Kulturlagermäktigheten dokumenterades till 1,40 m (Johansson Hervén 1997a och Johansson Hervén 1997b).

Ytterligare en arkeologisk förundersökning genomfördes år 1997, i samband med en tillbyggnad av Katedralskolans matsal. Kulturlagertjockleken var 2,10 m på platsen (Lundberg 1997).

En fjärrvärmeläcka år 2011 på kv Katedralskolan 8 resulterade i en arkeologisk förundersökning som visade på odlingslager, utjämningslager, och sentida bärlager. Från ett djup om 1,20 m berördes intakta medeltida kulturlager ned till ett djup av 1,70 m. På det djupet framkom flera lämningar efter bebyggelse i form av lergolv och brandlager (Guldåker 2011).

År 2012, med anledning av uppställning av en tillfällig skolpaviljong inom kv Katedralskolan 8, genomfördes en arkeologisk förundersökning på skolgårdens sydvästra del. Förutom sentida utjämningslager och odlingslager påträffades kulturlager som visade på bebyggelse sedan tidig medeltid (Ericsson 2012).

Med anledning av jordförbättring samt trädplantering i Katedralskolans södra del av skolgården utfördes en arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning under år 2015. Fem djupare trädplanteringsgropar och ett djupare schakt grävdes till ett större djup om 0,50–1,20 m. De flesta av de kulturlager som kunde dokumenteras i undersökningen var förknippade med markutjämning och markberedning för Katedralskolans gårdsplan. I botten på alla undersökningsplatserna fanns ett odlingslager som överlagrades av ett lager med tegel och murbruk. Odlingslagret fick en generell datering från 1400-talet till 1900-talet (Tayanin 2016).

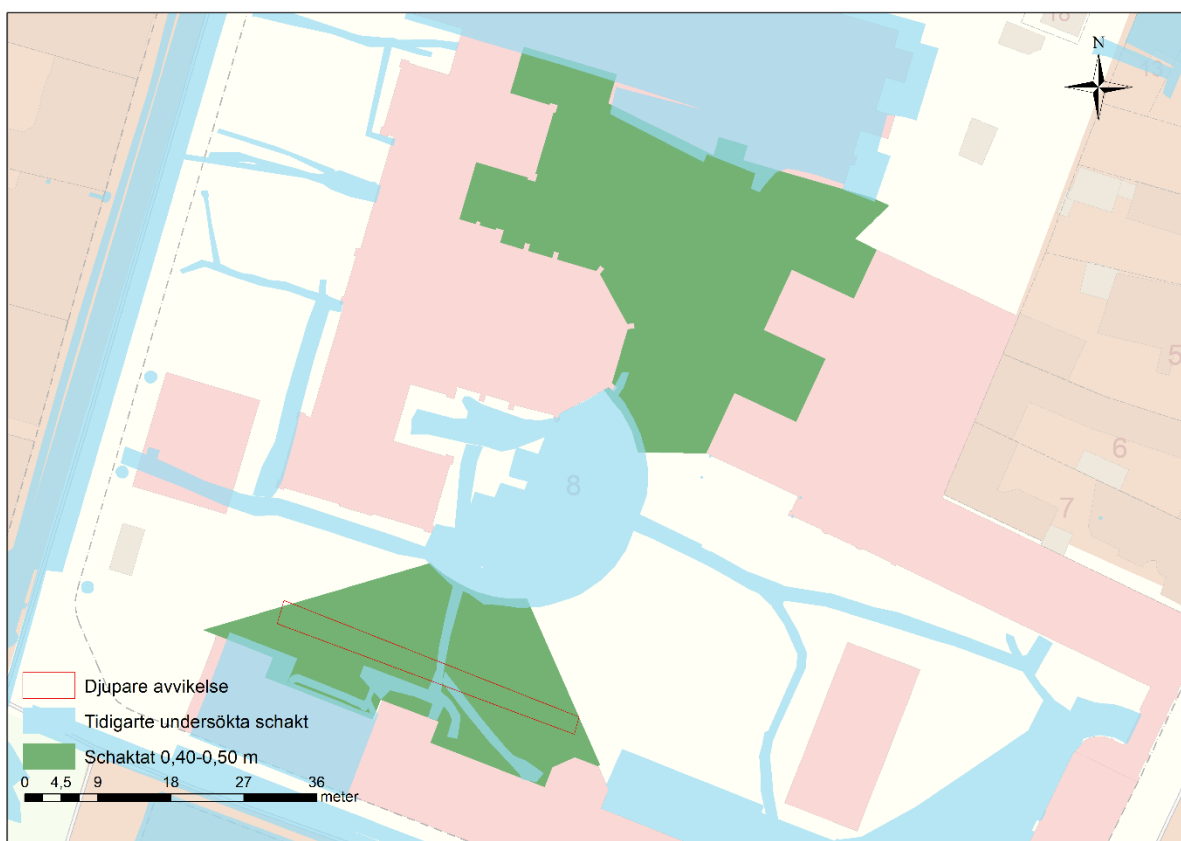
I samband med ett upprustningsarbete av Katedralskolans skolgård genomfördes en arkeologisk undersökning i form av en schaktningsövervakning mellan åren 2017–2020. Vid markingreppet dokumenterades äldre kulturlager som kunde dateras till 1700–1800-tal på 1,60 – 2,20 meters djup (Boström 2021a).

Under år 2018, i samband med arbete för ny trappa intill Katedralskolans huvudbyggnads nordvästra sida togs ett schakt upp om 27 m². Berörda massor utgjordes av fyllnadsmassor i frischakt till huvudbyggnaden och modernt påförda planteringsjordar. Inga medeltida kulturlager påträffades i samband med schaktningsövervakningen (Boström 2021b)

Genomförande och resultat

Upprustningsarbetet innebar att stora delar av skolgården schaktades ner med ett djup om 0,40 – 0,50 m, total yta för ingreppet var ca 1865 m². Berörda massor bestod till stor del av bärlager av grus och brun sand, ner till ett djup av 0,30 m. När bärlagret var avbanat kunde ett omfattande kulturlager dokumenteras. Kulturlagret bestod av brungrå, sotig något fuktig och fet lera med rikligt inslag av tegelkross, kalkbruk, träkol och fläckar av gulbrun moränlera. I lagret kunde även spår från ett flertal tidigare markingrepp observeras. Dessa ingrepp sågs som brun sand och var tydligt avgränsade från det övriga lagret. Anledningen till de tidigare, oregistrerade, markingreppen tolkades framförallt vara anläggandet av tidigare teknisk infrastruktur.

Utöver detta ingrepp på topplagret, skedde ett djupare ingrepp i undersökningsområdets södra delar. Det djupare ingreppet genomfördes inför anläggandet av tre blomsterbäddar med underliggande dränering. Schaktet togs i etapper och var ca 2,70 m brett, 0,80 m djupt och ca 40 m långt (fig. 6)

Figur 6. De i undersökningen övervakade områdena (grönt), med det djupare schaktet markerat med röd streckad linje, samt tidigare arkeologiskt dokumenterade ingrepp i närområdet (blått). Med Lantmäteriets fastighetskarta i bakgrunden.

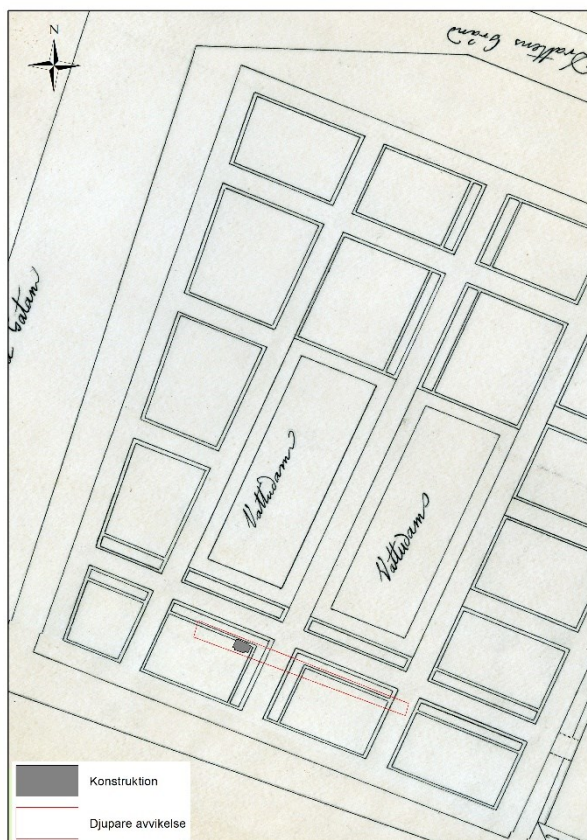
I den västra av de tre blomsterbäddarna dokumenterades resterna efter en skalmur gående i öst-västlig riktning (fig. 7 och 9). Muren var 1,30 m bred och följdes ner till schaktbotten, på ett djup om ca 1,00 m. Muren hade puts både på den norra och södra sidan, vilket indikerar att det en gång i tiden har varit en dagermur. Skalet bestod av gult, maskinslaget, tegel, troligen från 17–1800-tal. Muren kunde ses fortsätta västerut där schaktdjupet blev grundare. Det gick inte att se någon fortsättning av muren i öster, men det kunde inte heller ses något tydligt avslut.

Figur 7. Planritning som visar avfallsgrop med mörkgrönt, positionen för sektionsritningen markerat med lila, samt murlämningen med grått. Med Lantmäteriets fastighetskarta i bakgrunden.

Tolkningen i fält var att det troligen var den östra begränsningen av muren som hade dokumenterats och att den sedan vikt norrut motsvarande nedgrävning 2 och 4 i sektionsritningen (fig. 10 och bilaga). Nedgrävningarna 2 och 4 tolkades vara plundringsschakt och stämde stratigrafiskt väl överens med skalmurskonstruktionen. Dock ligger den dokumenterade muren ca 0,10 m djupare än nedgrävningarna (fig. 9). Vid en jämförelse mot historiska kartor är en annan möjlig tolkning att muren är rester efter trädgårdsanläggningen som finns dokumenterad på 1800-talet (fig. 5). Med hjälp av georeferering av

kartan ses att det finns linjer som stämmer väl överens med placeringen av muren se figur 8. Om muren är en rest efter det som går att se i de historiska kartorna skulle muren istället vika av mot söder. I fält kunde detta inte undersökas, då den södra sektionen enbart bestod av modern fyllnadsmassa.

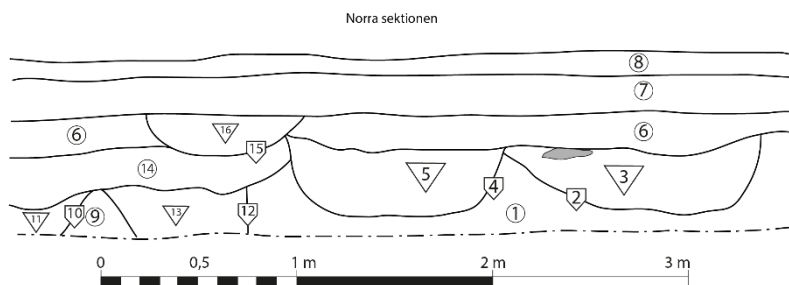

Figur 8. Karta från år, med den arkeologiskt påvisade stenmuren inlagd i grått. I kartöverlägget stämmer placeringen av konstruktionen med en markerad nordöstlig hörna.

Figur 9. Fotografi av schaktbotten, fotograferat från söder. Skalmuren är synlig i plan. Två nedgrävningar i norra sektionen är blåmarkerade, de tolkades som plundringsgropar från en nord-sydligt gående mur. Grönmarkerat område illustrerar fyllning (ID 13) i avfallsgrop.

Den norra sektionen (fig. 9 och 10) som avbildar de västra delarna av det djupare schaktet illustrerar aktiviteter i området från 1600-talet och framåt, men även att det finns bevarade intakta kulturlager från äldre tid. Notera att schaktet inte grävdes till morän så potentialen för fler, äldre, kulturlager är stor. Den stratigrafiska relationen mellan kontexterna redovisas i matrisen (bilaga).

Figur 10. Sektionsritning av den norra sektionen från schaktet till den västra blomsterbädden, se beskrivning i bilaga.

Av de i sektionen dokumenterade kulturlagren fanns det vissa lager som är mer arkeologiskt och förvaltningsmässigt intressanta. Ur förvaltningsmässiga intressen kan nämnas att lager 9 tolkades som moränlera på ett djup av bara 0,70 m, denna lera tolkades dock inte till att ligga in situ. Moränleran har troligen kommit på denna stratigrafiska plats i samband med grävning av de historiskt kända dammarna. Det kan också noteras att de översta lagren, ca 0,30 m, generellt har varit av moderna bärlager. Av de

mer intressanta lagren ur arkeologisk synvinkel kan det dokumenterade bottenlagret, kontext 1, och fyllningen i avfallsgrop, kontext 13, nämnas.

Bottenlagret i sektionen bestod av en homogen och lucker, grå-svart halvtorr sandig silt. Lagret tolkades som odlingslager. Vid den makroskopiska analysen kunde det konstateras att lagret innehöll rester från köksavfall och att lagret var kraftigt kulturpåverkat. Lagret tolkades till att antingen ha legat nära ett kök eller ett bostadshus, alternativt att köksavfallet har blandats in i en kålgårdsjord. Det kunde också konstateras att det förekom fläder som är ett vanligt inslag i makroanalyser från arkeologiska kontexter från Lund.

Fyllning 13 i avfallsgrop 12 bestod främst av stora fragment av fynd, mer fynd än jord. Fynden bestod av ben, tegel och keramik. Att fynden bestod av relativt stora fragment tyder på en kort cirkulation innan placering i gropen. Makroanalysen visade att mycket av det organiska materialet hade brutits ned till humus, men att vissa spår från köksavfall kunde spåras. Det fanns också en starrfrukt som indikerar material från stalldynga. Detta lager daterades med C¹⁴ till mellan år 1455 och 1527 eller år 1552–1633 med 95,4% sannolikhet (se bilaga 3, C14).

Kulturlagerstatus

I det djupare schaktet kunde det spåras flera efterreformatoriska nedgrävningar och i det ena makroprovet var det organiska materialet mycket nedbrutet. Dock visade makroprovet från det nedersta lagret goda bevaringsförhållanden. Detta gör att statusen på kulturlagren anses vara bra från ett djup på 0,60 m.

Förslag på fortsatta åtgärder

Arbetet slutfört, inga vidare åtgärder är nödvändiga. Dock kvarstår lagskydd för fornlämningen. Vid kommande undersökningar i området vore det önskvärt att spåra den påträffade muren, samt ev. datera den samma för att tydligare sätta in den i sitt historiska sammanhang.

Administrativa och tekniska uppgifter

Länsstyrelsens dnr	431-15101-2021
Fornlämningsnr	RAÄ Lund 73:1
Lämningsnr, fornreg	L1988:5459
Kulturens projektnr	A_2021_0055
Trakt/kvarter/fastighet	Kv Katedralskolan 8
Socken	Lund
Kommun	Lund
Län	Skåne
Typ av exploatering	Upprustning av skolgård
Uppdragsgivare	Lundafastigheter
Typ av undersökning	Schaktningsövervakning
Ansvarig institution	Kulturen
Fältarbetsledare	Sebastian Boström
Övrig personal	Kristoffer Brink
Fältarbetstid	2021-06-23 – 2022-03-08
Fälttid, arkeolog, tim	8 h

Yta, m²	1 865 m ²
Kubik, m³	965 m ³

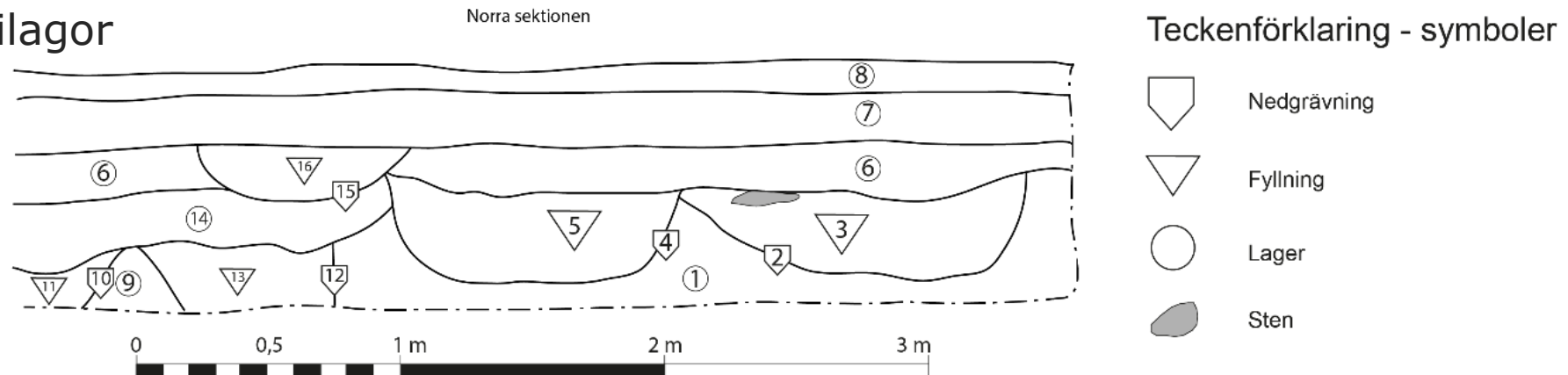
Fyndmaterial	KM99205 1-2, 9 poster. Fynden förvaras efter fyndfördelning på Kulturens magasin Diabasen
Ritning, dokumentation	1 st A3 ritfilm: 1 sektionsritningar skala 1:20, Digitala inmättningsfiler i Kulturens Stads-GIS
Foto	19 digitala fotografier
Analyser	2 makro, 1 ¹⁴ C
Arkivmaterial, förvaring	Kulturens LA-arkiv under fastighetsbeteckningen Katedralskolan 8

Referenser

- André, A. & Högstedt C. 1990. Kartornas Lund. 1580-talet till 1950. *Föreningen Gamla Lunds årsskrift* 72. Lund.
- Andrén A. 1984. Lund – tomtindelning, ägostruktur, sockenbildning. RAÄ & SHM rapport *Medeltidsstaden 56*. Stockholm.
- Bevaringskommittén. 1981. Lunds stadskärna. Bevaringsprogram. Clemens och Drottens rote. Lund.
- Blomqvist, R. 1951. Lunds historia 1. Medeltiden.
- Blomqvist, R. 1978. Lunds historia 2. Nyare tiden.
- Boström, S. 2021a. Katedralskolan 8. Lund 73:1/L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. *Arkeologisk schaktningsövervakning 2018–2019. Kulturmiljörapporter 2021:46*. Kulturen. Lund.
- Boström, S. 2021b. Katedralskolan 8. Lund 73:1/L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. *Schaktningsövervakning 2018. Kulturmiljörapporter 2021:47*. Kulturen. Lund.
- Carlquist, G. 1923. Lund på 1690-talet. 1691 års sjättepenningsslängd. 1. Klemens och Drottens rotar. *Det Gamla Lund*, V. Lund.
- Ericsson, G. 2012. Kv Katedralskolan 8, Lund. Arkeologisk förundersökning 2011. *Arkeologiska arkivrapporter från Lund, nr 410*.
- Guldåker, A. 2011. Kv Katedralskolan 8, Lund. Arkeologisk förundersökning 2010. *Arkeologiska arkivrapporter nr 390*.
- Johansson Hervén, C. 1997a. Kv Katedralskolan 8, Lund. Arkeologisk utredning och förundersökning 1997. *Arkeologiska arkivrapporter från Lund, nr 46*.
- Johansson Hervén, C. 1997b. Kv Katedralskolan 8, Lund. Kompletterande utredning efter geoteknisk undersökning 1997. *Arkeologiska arkivrapporter från Lund nr 56*.

- Karlsson, M. 2007a. Kv Katedralskolan 1, Lund. Arkeologisk undersökning 1981. *Arkeologiska arkivrapporter från Lund nr 291*.
- Karlsson, M. 2007b. Kv Katedralskolan 2. S:t Andreas kyrkogård. Arkeologisk undersökning 1986. *Arkeologiska arkivrapporter från Lund nr 293*.
- Larsson, S. 2018. Stora Södergatan, nordsydliga stråket, etapp 3. Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning 2018. *Kulturmiljörapport 2018:51*. Kulturen. Lund.
- Lundberg, A. 1995. Kv Katedralskolan 2. Arkeologisk förundersökning 1995. *Arkeologiska arkivrapporter från Lund nr 19*.
- Lundberg, A. 1997. Kv Katedralskolan 8, Lund. Arkeologisk förundersökning 1997. *Arkeologiska arkivrapporter från Lund nr 58*.
- Tayanin, K. K. 2016. Kv Katedralskolan 8, Lund. Arkeologisk undersökning 2015. *Kulturmiljörapport 2016:1*. Kulturen. Lund.

Bilagor

1. Sektionsritning

1. Lager, homogen lucker, grå-svart halvtorr sandig silt, tolkat som odlingslager. Från detta lager togs makroprov 104.

2. Nedgrävning, plundringsskarp för bortförandet av byggnadsmaterial, troligen tegelstenar. Relativt raka nedgrävningssidor, med avrundad kant till flat botten. Samtida och samma funktion som nr 4.

3. Fyllning, lucker fyllning med hög andel fragment av gult tegel samt rester efter murbruk. Tolkat som fyllning i plundringsskarp med bland annat rester efter tuktning av tegelstenar.

4. Nedgrävning, plundringsskarp för bortförandet av byggnadsmaterial, troligen tegelstenar. Samtida och samma funktion som nr 2.

5. Fyllning, lucker fyllning med hög andel fragment av gult tegel samt rester efter murbruk. Tolkat som fyllning i plundringsskarp med bland annat rester efter tuktning av tegelstenar.

6. Lager grå-svart, torr men smetande sandig silt. Tolkats som odlingslager. Innehåller träkol och fläckar av rött tegel.

7. Lager, bärlager. Makadam och grus

8. Lager, asfalt.

9. Lager, brun-grå ren lera, ev. morän, men det ringa djupet i förhållande till lager 1 som ackumulerat *in situ* är det inte troligt att det är morän, utan påförda massor.

10. Nedgrävning, avfallsskarp med relativt raka sidor. Ej grävd i botten.

11. Fyllning, avfallsfyllning i grop. Grå-svart humus, homogen, torr. Nedmyllat köksavfall.

12. Nedgrävning, avfallsskarp med relativt raka sidor. Ej grävd i botten.

13. Fyllning, avfallsfyllning med ben, tegel, keramik. Generellt mer fynd än jord. Fynden bestod av relativt stora skärvor som tyder på en kort cirkulation innan placering i gropen. Ett makroprov, 105, togs från kontexten. Innehållet var nedmyllat köksavfall, svartgrå till färgen, homogen, humus, torr.

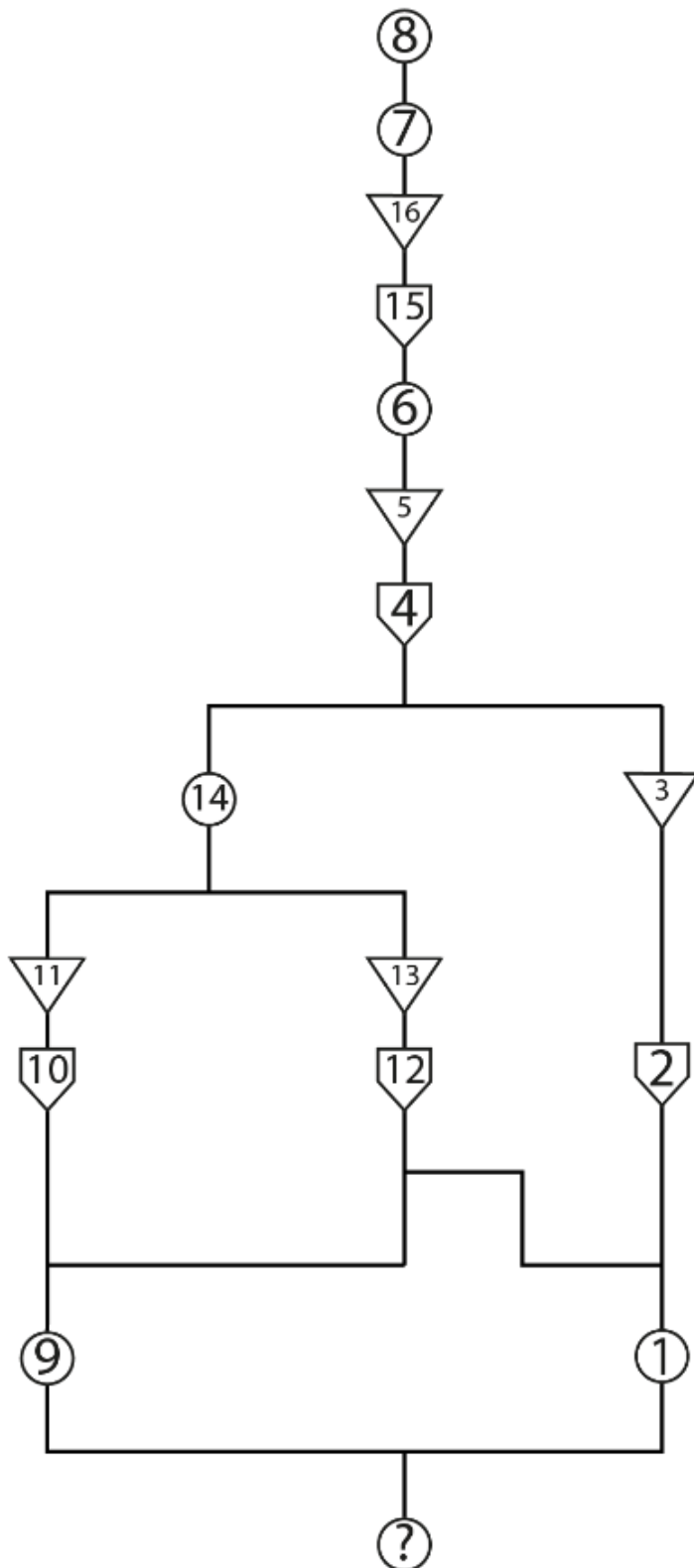
14. Lager, brun-grå halvfuktig, siltig sand. Tolkat som tidigare odlingslager.

15. Nedgrävning för modern dränering.

16. Fyllning, dränering bestående av rött tegelkross (modern).

2. Matris

Matris som visar den stratigrafiska relationen mellan dokumenterade kontexter i den norra sektionen. Beskrivningen av kontexterna ses i bilaga 1.

3. Fyndlista

<i>KM nummer</i>	<i>Kontext</i>	<i>Material</i>	<i>Sakord</i>	<i>Antal</i>	<i>Fynd status</i>	<i>Vikt</i>	<i>Beskrivning</i>	<i>Typ</i>	<i>Del</i>	<i>Antal fragment</i>	<i>Datering</i>
99205:1	1	Keramik	Fat	1		27		Yngre rödgods (BIIb)	Mynning	2	1500/1600-tal
99205:1	1	Keramik	Fat	4		24		Yngre rödgods (BIIb)	Buk	4	1500/1600-tal
99205:1	1	Keramik	Fat	1		48		Yngre rödgods (BIIb)	Botten	1	1500/1600-tal
99205:2	13	Keramik	Fat	3		193		Yngre rödgods (BIIb)	Mynning	3	1700/1800-tal
99205:2	13	Keramik	Fat	1		25		Yngre rödgods (BIIb)	Buk	1	1700/1800-tal
99205:2	13	Keramik	Fat	1		72		Yngre rödgods (BIIb)	Botten	1	1700/1800-tal
99205:2	13	Keramik	Kanna	1		78		Yngre rödgods (BIIb)	Hänkel	1	1700/1800-tal
99205:2	13	Tegel	Taktegel	1	Avfört	134		Ving		1	1700/1800-tal
99205:2	13	Ben	Ben	7	Avfört	559	Underkäke och kota av nöt, Tibia av får/get samt mindre fragment, slaktavfall	Slaktavfall		7	1700/1800-tal

4. Analyser

4.1 Makroskopisk analys av jordprover från Katedralskolan 8, Lund

Teknisk rapport

Jens Heimdahl, Arkeologerna – Statens historiska museer 2022-06-21

Bakgrund

Under en undersökning vid Katedralskolan 8, (Projekt A_2021_0055, Lst dnr: 431-15101-2021) i Lund, insamlades två jordprover för makroskopisk analys med fokus på växtrester. Proverna insamlades från ett bottenlager respektive en avfallsgrop med material från 1700- och 1800-talet. Målsättningen med den makroskopiska analysen har varit att försöka spåra aktiviteter och miljöer inom den undersökta lämningen i syfte att komplettera de arkeologiska tolkningarna. Ytterligare en målsättning har varit att plocka ut material med kort egenålder för ¹⁴C-datering.

Metod och källkritik

Efter mätning av jordvolymen floterades proverna enligt metod beskriven av Wasylikowa (1986) och det floterade materialet våtsiktades och sorterades i siktare med minsta maskstorlek 0,25 mm. Även den kvarvarande flotationsresten av tyngre minerogent material våtsiktades och genomsöktes. Efter floteringen samlades provet upp och förvarades fuktigt i en tillsluten plastpåse till dess det analyserades. Identifieringen av materialet skedde under ett stereomikroskop med 7–100 gångers förstoring. I samband med bestämningarna utnyttjades litteratur (främst Von Jacomet 2006 och Cappers m. fl. 2012) samt referenssamlingar av recenta fröer. Den makroskopiska analysen har främst behandlat växtmakrofossil (som inte är ved eller träkol), men även puppor, fekalier, smältor, slagg, ben mm har eftersökts.

Proverna insamlades från djupt liggande lager som definierades av skarpa kontakter vilket visar att bioturbationen varit begränsad.

Analysresultat

I resultattabellen har en del av materialet (det som inte är förkolnade fröer och frukter) kvantifierats enligt en grov relativ skala 1–3 prickar, där 1 prick innebär förekomst av enstaka

(ca 1–5 st.) fragment i hela provet. 2 prickar innebär att materialet är vanligt – att det i stort sett hittas i alla genomletningar av de subsamplingar som görs. 3 prickar innebär att materialet är så vanligt att de kan sägas vara ett av de dominerande materialen i provet och man hittar det var man än tittar. Endast förkolnat växtmaterial presenteras i tabellen.

Katedralskolan 8			Prov	104	105
			Kontext	Bottenlager	Avfallsgrop
			Volym/l	2,8	0,8
Förkolnade vedartade växter			Träkol	•••	••
Förkolnade örtartade växter			Rottrådar		•
			Stamdalar		•
Animaliska lämningar			Benfragment (däggdjur)	••	•
			Fiskfjäll-/ben	••	
Övrigt			Kulslagg		•
Oförkolnade fröer/frukter mm					
Äng	Knaggelstarr-typ	<i>Carex flava</i> -type			1
Ogräs	Svinmålla-typ	<i>Chenopodium album</i> -type			4
Bär	Fläder	<i>Sambucus nigra</i>	89		
Förkolnade fröer/frukter mm					
Insamlat	Hasselnötsskal	<i>Corylus avelana</i>	1		
Säd	Sädeskorn (ospec.) fragm	Ceralia indet	1		1
	Skalkorn	<i>Hordeum vulgare</i> ssp. <i>vulgare</i>	3		
	Råg	<i>Secale cereale</i>	2		

Diskussion

PM 104: Bottenlager

Vid sidan om stora mängder träkol innehöll detta prov köksavfall i form av benfragment, fiskfjäll och fiskben, samt en förkolnad säd. Säden utgjordes främst av skalkorn och råg, men också hasselnötsskal påträffades. Det är tydligt att bottenlagret på denna plats är kraftigt kulturpåverkat. Förmodligen har det legat ett kök eller ett bostadshus nära platsen, alternativt är det köksavfall som blandats i en kålgårdsjord. I materialet fanns stora mängder fläderkärnor, vilket är vanligt i Lunds stadskulturlager. När mängden är så här stor tyder det på att en fläderbuske vuxit i närheten.

PM 105: Avfallsgrop

Materialet från avfallsgropen var relativt fattigt och verkar i hög grad ha brutits ner till humus. Här påträffades vissa spår av köksavfall i form av förkolnad säd och benfragment. Bland frömaterialen hittades också en starrfrukt vilket kan tyda på att en del av materialet från början bestått av stalldynga.

Referenser

Cappers, R. T. J., Bekker, R. M. & Jans, J. E. A., 2012: *Digital Seed Atlas of the Netherlands*, (2nd edition). Groningen Institute of Archaeology. Groningen

Von Jacomet, S., 2006: *Identification of cereal remains from archaeological sites*. 2nd ed. IPAS
Basel University, Basel

Wasylikowa, K., 1986: Analysis of fossil fruits and seeds. I Berglund, B. E. (ed.): *Handbook of
Holocene Palaeoecology and Palaeohydrology*. John Wiley & Sons Ltd. 571–590

UPPSALA
UNIVERSITET

Ängströmlaboratoriet
Tandemlaboratoriet

Kol-14 gruppen

Besöksadress:
Ängström Laboratoriet
Lägerhyddsvägen 1

Postadress:
Box 529
751 21 Uppsala

Telefon:
018 – 471 3124

Telefax:
018 – 55 5738

Hemsida:
<http://www.tandemlab.uu.se>

E-post:
radiocarbon@physics.uu.se

Uppsala 2022-09-21

Jens Heimdahl
Statens Historiska Museer
Arkeologerna
Instrumentvägen 19
126 53 HÄGERSTEN

Resultat av ^{14}C datering av makrofossil från Katedralskolan 8, Lund, Skåne (proj. A_2021_0055). (p 4523)

Förbehandling av makrofossiler:

1. 1 % HCl tillsätts (10 h, under kokpunkten) (karbonat bort).
2. 0.5 % NaOH tillsätts (1 h, 60 °C). Löslig fraktion fälls genom tillsättning av konc. HCl. Fällningen som till största delen består av humusmaterial, tvättas, torkas och benämns fraktion SOL. Olöslig del, som benämns INS, består främst av det ursprungliga organiska materialet. Denna fraktion ger därför den mest relevanta åldern. Fraktionen SOL däremot ger information om eventuella föroreningars inverkan.

Före mätningen av ^{14}C -innehållet i acceleratorm förbränns det tvättade och intorkade materialet, surgjort till pH 3, till CO_2 -gas som i sin tur grafiteras genom en Fe-katalytisk reaktion. I den aktuella undersökningen har fraktionen INS daterats.

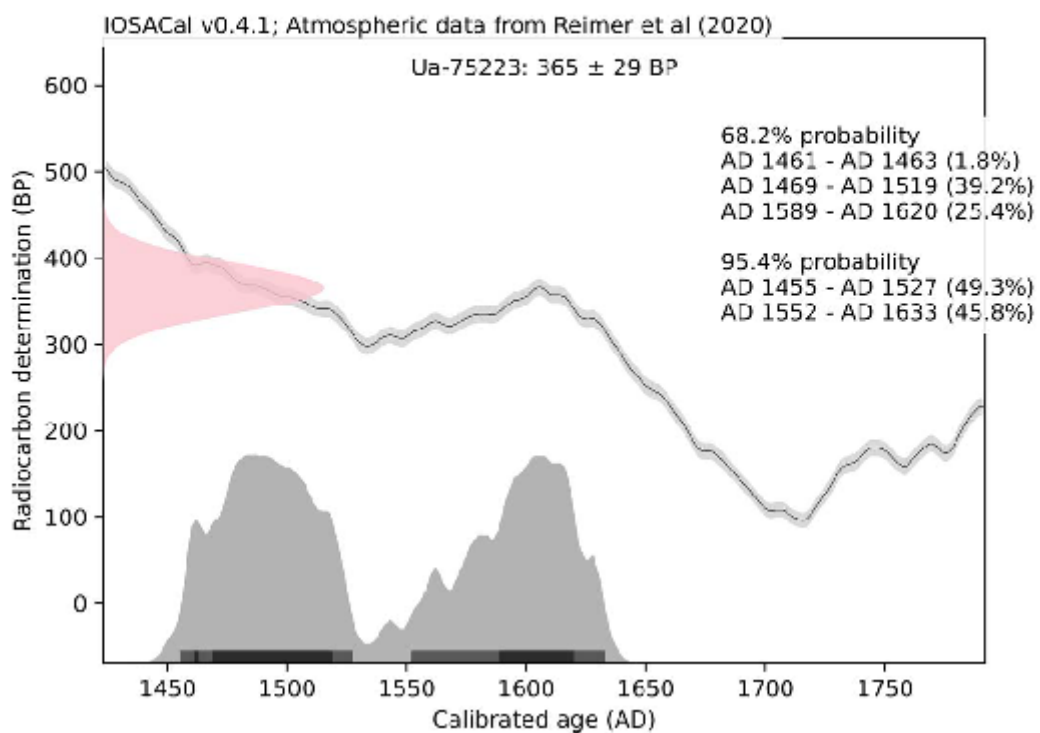
RESULTAT

Labnummer	Prov	$\delta^{13}\text{C}_{\text{‰}}$ V-PDB	^{14}C ålder BP
Ua-75223	PM 105	-24,8	365 ± 29

Med vänliga hälsningar

Maximilian Schmidt/Daniel Primetzhofler

Kalibreringskurvor

2022

- 2022:1 Rådhuset i Helsingborg Kunskapsunderlag. Rådhuset 3, Helsingborg. Lena Hector och Carita Melchert.
- 2022:2 Munkarps kyrka, Munkarp 4:40, Höörs kommun, Skåne län. Antikvarisk medverkan. Carita Melchert.
- 2022:3 Värpinge 17:10, RAÄ 156:1, L1988:4998. Värpinge, Lunds socken, Lunds kommun, Skåne län. Schaktningsövervakning 2018. Aja Guldåker & Sebastian Boström.
- 2022:4 Innerstaden 2:1 – Lilla Fiskaregatan, RAÄ Lund 73:1, L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2017. Kristoffer Brink.
- 2022:5 Universitetet 1. RAÄ Lund 73:1, L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Schaktningsövervakning 2021. Sebastian Boström
- 2022:6 Lilla Fiskaregatan och Stora Gråbrödersgatan, fornlämning RAÄ Lund 73:1/Lämningsnr 1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2019. Gertie Ericsson.
- 2022:7 Sankt Petri Kyrkogata. RAÄ Lund /L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2020-2021. Sebastian Boström.
- 2022:8 Sankt Mikael 6. RAÄ Lund /L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2019. Krister Kåm Tayanin.
- 2022:9 Västra Mårtenstorget. RAÄ Lund /L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2020. Linnea Lidh
- 2022:10 Kv Eskil 20. RAÄ Lund /L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2017. Imelda Bakunic Fridén
- 2022:11 Apoteket Svanen, Apotekaren 11, Lunds kommun, Skåne län, Antikvarisk medverkan 2021-2022. Carita Melchert.
- 2022:12 Bredgatan etapp 3. RAÄ Lund 73:1/L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2017-2018. Sebastian Boström.
- 2022:13 Lund 73:1. RAÄ Lund 73:1/L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2017-2018. Krister Kåm Tayanin.

- 2022:14 Tosterups kyrka. Tosterups socken, Tomelilla kommun, Skåne län. Arkeologisk kyrkvindsstädning 2022. Krister Kåm Tayanin.
- 2022:15 Innerstaden 2:1 Lund. RAÄ Lund 73:1/L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2020–2021. Generellt tillstånd – Kraftringen. Imelda Bakunic Fridén
- 2022:16 Kv Domkyrkan 1 och 2. RAÄ Lund 73:1/L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2020–2021. Imelda Bakunic Fridén
- 2022:17 Mårtenstorget. Fornlämning RAÄ Lund 73:1/L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk förundersökning 2022. Imelda Bakunic Fridén
- 2022:18 Innerstaden 2:1, Lund. RAÄ Lund 73:1/L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2020–2021. Generellt tillstånd – VA Syd. Imelda Bakunic Fridén
- 2022:19 Kv Domkyrkan 1 och Sankt Laurentius 3. Fornlämning RAÄ Lund 73:1/L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2017. Imelda Bakunic Fridén
- 2022:20 Dalby 63:4 m.fl. RAÄ Dalby 40:1/L1988:815. Dalby socken och Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2020–2021. Linnea Lidh
- 2022:21 Hällestad 8:144 och S:2, fornlämning RAÄ Hällestad 6:1/Lämningsnr L1989:8988 och L2022:3478, Hällestad sn, Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2021. Linda Billström.
- 2022:22 St Peter 39, Vänskapens hus, Lund, Skåne län. Antikvarisk medverkan 2021-2022. Carita Melchert.
- 2022:23 Gryts kyrkogård, Gryts socken, Östra Göinge kommun, Skåne län. Antikvarisk medverkan 2021-2022. Carita Melchert.
- 2022:24 Ottiliana 49, Fornlämning RAÄ Ystad 50:1, L1988:3379. Ystads kommun och socken, Skåne län. Arkeologisk kontroll och schaktningsövervakning år 2017. Jan Kockum och Krister Kåm Tayanin.
- 2022:25 Själabodarna 16, Fornlämning RAÄ Lund 73:1/L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2021. Sebastian Boström och Kristoffer Brink.
- 2022:26 Själabodarna 16, Fornlämning RAÄ Lund 73:1/L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2021. Sebastian Boström.
- 2022:27 Stadsparken, Innerstaden 2:1, Fornlämning RAÄ Lund 73:1, L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning, Geoteknik 2018. Kristoffer Brink

- 2022:28 Kv Svartbröder 16. Fornlämning RAÄ Lund 73:1, L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning, Geoteknik 2019. Krister Kåm Tayanin.
- 2022:29 Kv Gylleholm 11. Fornlämning RAÄ Lund 175:1, L1988:5060. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2022. Krister Kåm Tayanin.
- 2022:30 Kv Sankt Thomas 39. RAÄ Lund 73:1, L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2021–2022. Imelda Bakunic Fridén
- 2022:31 Flyinge kungsgård brandtornet, Flyinge 22:40, Lunds kommun, Skåne län. Antikvarisk medverkan 2022. Carita Melchert.
- 2022:32 Eldarehuset – en del av Stenskogen, Höör Maglasäte 13:3, Höörs kommun, Skåne län. Förstudie 2022. Aja Guldåker och Lena Hector.
- 2022:33 Kv Sankt Thomas 32. RAÄ Lund 73:1, L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2022. Kristoffer Brink.
- 2022:34 Kv Katedralskolan 8. RAÄ Lund 73:1, L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2022. Kristoffer Brink.